

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Alina
Nazwisko: Mikus
Nazwisko rodowe: Andrzejewska
Miejsce urodzenia: Chełm
Data urodzenia: 02-03-1958
Imię ojca: Mieczysław
Imię matki: Zofia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta Sprawy Obiektowej krypt. „Trzon” (nr rej. 7255), prowadzonej przez Wydział III „A”/ Wydział V KW MO Chełm w okresie 03.10.1980 - 11.03.1983, w związku z powołaniem we wrześniu 1980 roku w Chełmie Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych „Solidarność”. Celem sprawy było „rozpoznanie” oraz „dokumentowanie wszelkich przejawów działalności przeciwko interesom PRL”. W dwóch dokumentach z 1982 roku znajdują się wzmianki na temat Aliny Mikus. Wspomniano ją w „Meldunku operacyjnym” Wydziału V z 18.02.1982, sporządzonym do Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Mafia” (nr rej. 8563). Podano tu, że 09.02.1982, na wniosek Wydziału Śledczego KW MO Chełm, Prokuratura Rejonowa w Chełmie wszczęła śledztwo nr Ds. 245/82/S (w Wydziale Śledczym nr Rep. 3/82), dotyczące „kontynuowania działalności związkowej”, zaś Alinę Mikus wskazano jako jedną z 16 osób, które „w wyniku prowadzonej pracy operacyjno-śledczej po przesłuchaniach zatrzymano i osadzono w areszcie do dyspozycji prokuratora”. Podano również, że po 48 godzinach zwolniono z aresztu KW MO Chełm 7 osób, w tym A. Mikus. Pobrano też od nich oświadczenia dotyczące przestrzegania obowiązującego porządku prawnego. Natomiast z „Notatki służbowej dot. przewozu literatury antysocjalistycznej” z 16.08.1982, sporządzonej przez funkcjonariusza pionu „B” (obserwacja), wynika, że A. Mikus była wśród pasażerów samochodu, którym miano przewozić nielegalne wydawnictwa z Sanoka do Chełma.		Akta o sygn. IPN Lu 0120/74, t. 1 i 6 (84/IV).

Akta kontrolne postępowania przygotowawczego nr RSD 3/82, prowadzonego w lutym 1982 przez Wydział Śledczy KW MO Chełm przeciwko grupie osób podejrzanych o „kontynuowanie działalności w zawieszonym z mocy przepisów dekretu o stanie wojennym i przepisów wykonawczych Niezależnym Samorządnym Związku Zawodowym >Solidarność<”. „Przestępstwo” to ujawniono w oparciu o materiały operacyjne z Wydziału V KW MO Chełm. Dnia 09.02.1982, na podstawie dokumentacji przedłożonej przez KW MO Chełm, Prokuratura Rejonowa w Chełmie wszczęła w tej sprawie śledztwo (nr rep. Ds. 245/82/S), powierzając jego prowadzenie Wydziałowi Śledczemu tej Komendy. Jeszcze przed jego formalnym rozpoczęciem funkcjonariusze KW MO Chełm podjęli czynności w trybie art. 267 kpk, w tym przeszukania u wytypowanych osób. Jedno z nich odbyło się 08.02.1982 u Aliny Mikus. Tego samego dnia została ona zatrzymana na 48 godzin w areszcie KW MO Chełm, z uzasadnieniem, iż „prowadziła działalność w zawieszonym związku NSZZ >Solidarność< po wprowadzeniu stanu wojennego”. W dniu 10.02.1982 przesłuchano ją w charakterze świadka. Była też wymieniana przez innych świadków oraz podejrzanych, przesłuchiwaną w toku śledztwa, m.in. jako osoba uczestnicząca w dostarczaniu paczek dla rodzin internowanych.

Akta o sygn. IPN Lu 026/26, t. 1-2 (70/III).

Akta Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) krypt. „Panna” (nr rej. 10319), prowadzonej przez Wydział III WUSW Chełm w okresie 10.09.1983 - 08.11.1985 wobec do trzech nauczycielek chełmskich szkół, w tym Aliny Mikus, w związku z ich postawą i działalnością polityczną. Bezpośrednią przyczyną wszczęcia rozpracowania było ich uczestnictwo w uroczystościach kościelnych i patriotycznych 31.08.1983, co SB uznała za „udział w nielegalnym zebraniu lub zgromadzeniu o charakterze antysocjalistycznym”. Na tę okoliczność A. Mikus, wówczas bibliotekarkę w Szkole Podstawowej nr 8 w Chełmie, przesłuchano 04.10.1983. Jako „osoba” do SOR „Panna” została zarejestrowana 17.10.1983, pod nr rej. 10405. W „Meldunku operacyjnym” z 18.10.1983 Naczelnik Wydziału III przedstawił „fakty”, które o tym zdecydowały. Podał, iż A. Mikus oraz druga nauczycielka „dorejestrowana” do sprawy, aktywnie uczestniczyły we wspomnianej mszy i akceptowały apel chełmskiego podziemia „brania udziału w tego typu uroczystościach”. Wielokrotnie przeprowadzano z nimi „rozmowy profilaktyczne, ponieważ ich postawa jako pedagogów budziła wiele zastrzeżeń”. Ponadto 06.10.1983 WUSW Chełm wnioskował do I Sekretarza KW PZPR i Wojewody Chełmskiego o zwolnienie m.in. A. Mikus z pracy, gdyż nauczyciele „biorąc udział w opisanym zgromadzeniu, mającym na celu wywołanie niepokojów społecznych, postavili się poza zawodem nauczycielskim, w sposób rażący naruszając prawo i zasadnicze zadania dydaktyczno-wychowawcze szkoły zawarte w karcie nauczyciela” (finalnie odstąpiono od tego, aby nie dekonspirować OZI). Rozpracowanie kontynuowano z uwagi na utrzymywanie przez „figurantki”, w tym A. Mikus, „ściśłego kontaktu z ekstremalnymi działaczami chełmskiego podziemia”, „działalność antypaństwową w formie nielegalnych zebrań, wieców, pochodów, demonstracji, zbiegowisk”, m.in. udział w mszach rocznicowych, inicjowaniu układania „krzyża z wiązanek kwiatów”, a dodatkowo brak „udziału w wyborach” 17.06.1984. Oceniono, że prezentowały one „postawy antypartyjne, antyradzieckie i antysocjalistyczne, co w szczególności uwidoczniło się po wprowadzeniu stanu wojennego” (m.in. plan przedsięwzięć operacyjnych z 29.09.1983, arkusz Informacyjny A. Mikus, meldunki i notatki funkcjonariuszy SB z lat 1983-1985). Źródłem informacji na temat Aliny Mikus byli m.in. tajni współpracownicy ps. „Veko” i ps. „Remii” oraz kontakt służbowy „T.D”. SB podejmowała wobec niej (i pozostałych rozpracowywanych) szereg działań represyjnych i zastraszających. Podsumowano je w „Charakterystyce Nr 8/85” z 02.08.1985 oraz w uzupełnieniu meldunku operacyjnego Nr 96/85 o zakończeniu sprawy z 08.11.1985. Podano, iż zastosowano w stosunku do nich „skuteczne metody i środki pracy operacyjnej”, jak przeszukania, przesłuchania, rozmowy operacyjne i ostrzegawcze, zastrzeżenia wyjazdów, informacje do „władz polityczno-administracyjnych”. U Aliny Mikus zainstalowano także podsłuch telefoniczny. Jak stwierdzono, wskutek takich przedsięwzięć „figurantki w obawie przed konsekwencjami natury karno-służbowej w poważnym stopniu ograniczyły negatywny charakter swoich działań”, toteż zdecydowano o zamknięciu sprawy. Uznano jednak, że należy je nadal kontrolować w ramach Kwestionariuszy Ewidencyjnych. Dnia 12.11.1985 materiały SOR „Panna” złożono w archiwum Sekcji „C” WZO WUSW Chełm pod sygn. 814/II.

Akta o sygn. IPN Lu 053/265 (814/II), zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

Akta kontrolne postępowania przygotowawczego nr RSD 7/84, prowadzonego w okresie 07.03.1984 - 30.06.1984 przez Wydział Śledczy WUSW Chełm przeciwko kilku osobom, podejrzanym o „kontynuowanie działalności w nielegalnych strukturach byłego NSZZ >Solidarność<” (w Prokuraturze Rejonowej w Chełmie nr rep. 1 Ds. 261/84/S) oraz materiały z wcześniejszego postępowania (RSD 31/83, Ds. 1921/83/S), wszczętego przez chełmską Prokuraturę Rejonową 21.11.1983 w sprawie „zgromadzenia” z 11.11.1983 na placu przy kościele NMP w Chełmie, odśpiewania tam „Roty w zniekształconej treści skierowanej przeciwko Związkowi Radzieckiemu przez b. działaczy NSZZ >Solidarność<” i „wystąpienia byłego przewodniczącego Regionu Chełmskiego NSZZ”. Dnia 30.03.1984 prokurator postanowił połączyć obie sprawy. Znajdują się tu dokumenty odnoszące się do czynności prowadzonych wobec Aliny Mikus pomiędzy styczniem a majem 1984 w ramach obu tych postępowań. Była ona przesłuchiwana w tych sprawach w charakterze świadka. Do materiałów włączono też dokumentację dotyczącą przeprowadzonego u niej przeszukania (miało ono miejsce 05.03 lub 05.04.1984 – rozbieżności w dokumentach). Alina Mikus wspominana jest także w zeznaniach innych przesłuchiwanych.

Akta o sygn. IPN Lu 026/45, t. 1, 4-7 (89/III).

Alinę Mikus, nauczycielkę – bibliotekarkę w SP nr 8 w Chełmie, objęto kontrolą w ramach Kwestionariusza Ewidencyjnego krypt. „Sroka” nr rej. 12118, prowadzonego wobec niej przez Wydział III WUSW Chełm w okresie 12.11.1985 - 31.01.1989, z uwagi na „propagowanie wrogich poglądów i działalność skierowaną przeciwko interesom politycznym PRL”. Na karcie Mkr-2 z Kartoteki odtworzeniowej MSW odnotowano m.in., że po zakończeniu prowadzenia KE, Alina Mikus „będzie figurantem sprawy ewidencji operacyjnej innego rodzaju”. Dnia 17.02.1989 Kwestionariusz „zdjęto z ewidencji”, a materiały złożono w archiwum Sekcji „C” Wydziału Zabezpieczenia Operacyjnego WUSW Chełm pod sygn. 1075/II. Zniszczono je za Protokołem brakowania akt Nr 2/89 z dnia 13.11.1989.

Akta o sygn. 1075/II WUSW Chełm zniszczono w 1989 roku. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.

Alina Mikus (wraz z czterema innymi osobami) została objęta kontrolą w ramach Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR0 krypt. „Łoża” (nr rej. 13699), założonej 21.02.1989 przez Wydział III WUSW Chełm. Zarejestrowano ją jako „figuranta” SOR „Łoża” w dniu założenia sprawy, pod nr rej. 13702. Powodem wszczęcia wobec niej rozpracowania była „negatywna działalność polityczna na bazie b. NSZZ >S[olidarność]< Prac. Oświaty i Wychowania w Chełmie”. Prowadzenie SOR „Łoża” zakończono 20.10.1989 – „z uwagi na zmiany zaistniałe w sytuacji społ.-polit. kraju”. W dniu 26.10.1989 sprawę „zdjęto z ewidencji”, a materiały złożono w archiwum Sekcji „C” Wydziału Zabezpieczenia Operacyjnego WUSW Chełm pod sygn. 1138/II. Zniszczono je za Protokołem brakowania akt Nr 2/89 z dnia 13.11.1989.

Akta o sygn. 1138/II WUSW Chełm zniszczono w 1989 roku. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.

Dziennik korespondencyjny Wydziału V WUSW Lublin za 1989 rok. Pod poz. 098 zarejestrowano korespondencję dotyczącą Aliny Mikus, skierowaną 21.03.1989 przez Wydział V WUSW Lublin do Wydziału V WUSW Chełm.

Akta o sygn. IPN LU 0145/12 (170/12).

Na wniosek Wydziału III WUSW Chełm, w oparciu o art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17.06.1959 o paszportach, Alinie Mikus „zastrzeżono” (uniemożliwiono) wyjazdy do „wszystkich krajów świata” od dnia 22.03.1984 do dnia 22.03.1986. W uzasadnieniu do „Postanowienia o zastrzeżeniu wyjazdu za granicę”, zatwierdzonego 22.03.1984 przez Zastępcę Szefa WUSW Chełm ds. SB, stwierdzono, iż A. Mikus „kontynuuje działalność w ramach podziemnych struktur >S[olidarności]<, a jej działania za granicą mogłyby „przynieść szkody interesom PRL”. W pionie paszportów „zastrzeżenie” zarejestrowano pod nr Z-I-3275. Zachowane dokumenty wskazują, że zakaz wyjazdów przedłużono następnie do 23.03.1988.

Karta Pz-4/1 z Kartoteki paszportowej Biura Paszportów MSW, „Postanowienie o zastrzeżeniu...” w aktach o sygn. IPN Lu 053/265 (814/II), „Wykaz zastrzeżeń na wyjazd za granicę wniesionych przez Wydział III” z 1987 roku w aktach o sygn. IPN Lu 00290/140 (15/140, Informacje dot. polityki paszportowej, aktualizacja zastrzeżeń wyjazdów Wydziału Paszportów WUSW Chełm z l. 1984-1989), dokumenty w aktach o sygn. IPN Lu 359/17864 (EACH 17864).

Akta paszportowe Aliny Mikus nr EACH 17864, zawierające dokumentację z lat 1985-1989. Znajdują się tu m.in. adnotacje organów paszportowych i decyzje Szefa WUSW Chełm, odmawiające Alinie Mikus wydania paszportu w związku z „zastrzeżeniem” jej wyjazdów za granicę oraz zawiadomienia z MSW, podtrzymujące stanowisko chełmskiego WUSW w tym zakresie, jak też jej wielokrotne odwołania od tych negatywnych rozstrzygnięć, kierowane do WUSW Chełm, MSW i Przewodniczącego Rady Państwa Wojciecha Jaruzelskiego. Dopiero ostatnie podanie A. Mikus o zezwolenie na wyjazd (z 31.01.1989) rozpatrzone pozytywnie.

Akta o sygn. IPN Lu 359/17864 (EACH 17864).

Informacje dotyczące Aliny Mikus umieszczono w komputerowym zbiorze danych SB (ZSKO). Odnotowano tu, że objęto ją Sprawą Operacyjnego Rozpracowania, ponieważ „była aktywną działaczką w b. NSZZ >Solidarność<”. Sprawę „zdjęto z ewidencji” 12.11.1985, po poinformowaniu „władz politycznych i administr[acyjnych].”, materiały zarchiwizowano pod sygn. 814/II. Podano również, że 12.11.1985 Alina Mikus została zarejestrowana przez Wydział III WUSW Chełm pod nr 12118.

Wydruk „Informacji o osobie” z komputerowego zbioru danych Służby Bezpieczeństwa (ZSKO).